

12/12/1977

El llenguatge La invalidesa i la malaltia

Es realment sorprenent que un castellanisme tan evident com «enfermetat» pugui esmunyir-se encara en l'expressió habitual de molta gent que no es distingeix pas per la seva descurança en el llenguatge. I, encara més, que aconseguixi d'introduir-se en la lletra impresa, esquivant fins i tot, a cops, la vigilant atenció dels correctors. I si diem que «enfermetat» és un castellanisme evident no és pas per la seva forma, que no delata aquesta condició, sinó perquè el substantiu malalt, del qual deriva el terme correcte malaltia, no sofreix en cap ocasió la concurrència de «enfermo», d'on prové el derivat catalanitzat indègudament.

En canvi, en el cas de «invalidés» —sovint hom es refereix ahora a «enfermetat» i a «invalidés»— és justament la seva forma, més exactament, la seva terminació, allò que en constitueix una incorrecció, la qual, d'altra banda, afecta tota una sèrie de mots de formació semblant. Vàlid i invàlid són mots ben catalans, però llurs derivats són validesa i invalidesa, talment com els derivats de ric i de pobre són riquesa i pobresa. El sufix del castellà amb què s'obtenen aquests derivats d'adjectius revesteix dues formes, eza i ez, i així si bé de «rico» fa «riqueza» de «sencillo» obté «sencillez». Però en català el sufix que hi correspon té una forma única: esa. I, per tant, les formes correctes són validesa, invalidesa, senzillesa, aridesa, solidesa, avidesa, acidesa, esplendidesa, intrepidesa, sordidesa, tímidesa, estúpidesa, etc., en lloc de «validés», «invalidés», «senzillés», etc.

Hè podriem afegir, encara, la vellesa. Es que hi ha algú que digui la «velès», influït per la «vejez» dels castellà? No hem tingut pas ocasió de constatar-ho. Per si de cas, però, val la pena d'advertir que és un terme més de la sèrie que acabem de comentar, amb que podem completar aquesta temuda trilogia: malaltia, invalidesa i vellesa.

Albert Jana